

de Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 AE DEN HAAG

OWB/AI/03/17731

10 juli 2003

Werkprogramma Rathenau Instituut
2003-2004

Hierbij zend ik U het jaarverslag 2002 van het Rathenau Instituut, alsmede het werkprogramma 2003-2004 van het Rathenau Instituut (RI).

De instellingsbeschikking geeft aan dat de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen de Tweede Kamer in kennis stelt van haar standpunt t.a.v. het werkprogramma.

De huidige taak van het Rathenau Instituut is het uitvoeren van Technology Assessments, dat wil zeggen het beoordelen van nieuwe technologische en wetenschappelijke ontwikkelingen op hun mogelijke maatschappelijke gevolgen, en het voeren van het maatschappelijke debat daarover. Het werkprogramma geeft daar in het algemeen goed gestalte aan.

Wel maak ik de kanttekening dat het bij de gekozen projecten in een aantal gevallen niet zozeer gaat om de beoordeling van de gevolgen van nieuwe technologieën, maar eerder om een analyse van de gevolgen van steeds intensievere toepassing van bestaande technologische systemen en van incrementele ontwikkeling van die systemen. Daar is geen bezwaar tegen zolang de volle nadruk blijft liggen op de gevolgen van de technologische en wetenschappelijke ontwikkeling als zodanig, en niet verschuift naar meer algemeen maatschappelijke vraagstukken. Dan zou het Rathenau Instituut immers te veel op het terrein komen van de Planbureaus of zelfs de wetenschappelijke Bureaus van de politieke partijen.

Bij de vorige evaluatie van het Rathenau Instituut was een belangrijke conclusie dat de impact van het Instituut op de maatschappelijke discussie te weinig zichtbaar is. Ik deel die conclusie. Als oplossing is destijds gekozen dat meer expliciet aandacht aan de impact moet worden gegeven. In het werkprogramma is dat wel zichtbaar, maar het staat niet vast dat daarmee het geschetste probleem in voldoende mate wordt opgelost. Ik heb daarom het Rathenau Instituut in overweging gegeven om op twee punten verdere stappen te zetten.

In de eerste plaats gaat het daarbij om de invalshoek van waaruit de technology assessment wordt benaderd. De gevolgen van technologische en wetenschappelijke ontwikkelingen kunnen niet los worden gezien van de systemen van normen en waarden waarmee groeperingen in de samenleving zich identificeren. Om die reden heb ik het Rathenau Instituut verzocht om in het werkprogramma meer aandacht te geven aan de levensbeschouwelijke invalshoek bij het beoordelen en wegen van de gevolgen van technologische en wetenschappelijke ontwikkelingen.

Daarmee kan worden bereikt dat aan groeperingen in de samenleving een effectievere handreiking wordt gegeven ten behoeve van hun oordeelsvorming. In het werkprogramma wordt aan dit verzoek inderdaad voldaan, zonder dat dit al per project is uitgewerkt. Ik zal de uitwerking per project van deze invalshoek met bijzondere belangstelling volgen en het Rathenau Instituut verzoeken om daarover te rapporteren.

In de tweede plaats heb ik het Rathenau Instituut in overweging gegeven om te komen tot een bredere taakopvatting, omdat mijn inziens het Rathenau Instituut nu te weinig impact heeft in het parlement en bij de overheid om voortzetting in de huidige vorm te rechtvaardigen.

Dit onderwerp zal worden uitgewerkt in de Nota over het wetenschapsbeleid, het Wetenschapsbudget, van het huidige Kabinet.

De minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

(Maria J.A. van der Hoeven)